

6/2015. számú munkaügyi elvi határozat

Az azonnali hatályú felmondás jogának gyakorlására előírt határidő megtartott, ha a tizenötödik napon a jognyilatkozatot postára adják. E határidőn belüli jog gyakorlása vizsgálatánál a jognyilatkozat postai úton való közléséről szóló szabálynak nincs jelentősége, mivel a törvény a jog gyakorlására, nem pedig az intézkedés közlésére írja elő a tizenöt napos határidőt [2012. évi I. tv. 24. § (2), (6) bek., 78. § (2) bek.].

[1] A felperesek a keresetükben az alperes által közölt rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítását, és ennek jogkövetkezményei alkalmazását kérték.

[2] A közigazgatási és munkaügyi bíróság közbenső ítéletében megállapította, hogy az I. és a II.r. felperesekkel közölt 2012. november 23-án kelt azonnali hatályú felmondások jogellenesek.

[3] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I.r. felperes 2003. szeptember 1-jétől állt munkaviszonyban, munkaköre kirendeltségvezető, a II.r. felperes 1997. december 2-ától állt munkaviszonyban, munkaköre hitelágazat-vezető volt. Mindketten a C. Bizottság tagjai voltak. Felettük a munkáltatói jogokat L. I-né gyakorolta. Az alperes egyik, úgynevezett nagy kockázatú ügyfelétől, az R. F. Kft-től a II.r. alperesnek 2012. októberében szóbeli kérelem érkezett két kölcsönszerződéséből eredő tőketörlesztés átütemezése iránt. Ezek 2011. október 31-én voltak esedékesek 4.500.000 forint összegben, amelyeket 2012. október 31-én az alperes „automatikus törlesztésként” levont az R. F. Kft. bankszámlájáról. Az adós szóbeli kérelméről a II.r. felperes előterjesztést készített a C. Bizottsághoz, de annak megtárgyalására nem került sor a levonás időpontjáig.

[4] 2012. november 6-án reggel az R. F. Kft. ügyvezetője telefonon jelezte a II.r. felperesnek a 4.500.000 forint törlesztőrészlet levonását, és nehézségeire hivatkozással kérte a helyzet „korrigálását”.

[5] A II.r. felperes ezt követően egyeztetett S. R. központi ügyviteli alkalmazottal, valamint az I.r. felperessel, aki az egyeztetést követően stornózta az R. F. Kft. 2012. október 31-ei automatikus törlesztéseit, és a levont összeget a fél pénzforgalmi számláján jóváírták. Mivel az alperes ügyvezetőivel a távollétük miatt nem tudtak egyeztetni, az I. és a II.r. felperesek a stornózás megtörténtéről feljegyzést készítettek, és a munkáltatói jogkörgyakorló, L. I-né asztalán azt elhelyezték.

[6] A munkáltatói jogkör gyakorlója 2012. november 12-én a P. A. belső ellenőr részére megbízó levelet adott az eset kivizsgálására. A belső ellenőri jelentés 2 napon belül elkészült. Ebben megállapították, hogy a felpereseknek nem volt jogosultsága az adott hitelügyletre vonatkozóan, mert az a C. Bizottság hatáskörébe tartozott. 2012. november 14-én a felpereseket meghallgatták, akik a feljegyzéseikben foglalt tényeket elismerték, és nyilatkoztak S. R. ügybeli szerepéről is.

[7] Az alperes a felperesek munkaviszonyát 2012. november 23-án kelt, és aznap ajánlott küldeményként postára adott intézkedéssel azonnali hatályú felmondással megszüntette a hitelügyletre vonatkozó - a jognyilatkozatában részletezett - döntési jogosultság hiányában történő eljárásuk miatt. Az indokolás szerint a takarékszövetkezet vezető tisztségviselői a történetekről csak 2012. november 8-án szereztek tudomást.

[8] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felperesek keresete jogi indokai között szerepelt, hogy az azonnali hatályú felmondás jogát a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 78. § (2) bekezdésben foglalt határidőn túl gyakorolta az alperes, mert az annak alapjául szolgáló okokról 2012. november 7-én már tudomást szerzett.

[9] A munkaügyi bíróság az Mt. 64. § (1) bekezdés c) pontja, 78. § (1) és (2) bekezdése alapján levont jogkövetkeztetése szerint az alperes elkésetten gyakorolta az azonnali hatályú felmondás

jogát. A felmondás kiadására jogosult ugyanis az esetet követő munkanapon, azaz 2012. november 7-én tudomást szerzett a felmondás indokául szolgáló eseményről a munkáltatói jogkörgyakorló, L. I-né nyilatkozata szerint.

[10] Megállapította továbbá, hogy a belső ellenőri vizsgálat és a felperesek meghallgatásáról készült jegyzőkönyv nem tartalmazott a felperesek által készített feljegyzéshez képest új tényt. A meghallgatások ténylegesen csak a feljegyzésekben is szereplő S. R.-rel kapcsolatos tények tisztázására szolgálhattak, míg a felperesekkel szembeni azonnali hatályú felmondást megalapozó tényállás tisztázására nem. Az első fokú bíróságnak az ebből levont következtetése szerint az elvégzett belső ellenőri vizsgálat nem a tényállási elemek feltárására, hanem azok jogi minősítésére irányult. Ezért annak eredménye nem tekinthető a felmondás alapjául szolgáló okokról való tudomásszerzésnek.

[11] Az alperes fellebbezése folytán eljáró törvényszék közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta.

[12] Álláspontja szerint is elkésetten gyakorolta az alperes az azonnali hatályú felmondás jogát, de nem az elsőfokú bíróság által kifejtett indokok miatt.

[13] Az Mt. 78. § (1) bekezdés alapján hozott döntéssel a munkáltató akkor élhet, ha mindazon ismereteknek teljes körűen a birtokába jut, amelyek alapján dönthet az azonnali hatályú felmondás jogának gyakorolhatóságáról. Ezért a munkáltatónak a felperesek tájékoztatásán túlmenően - függetlenül attól, hogy a vizsgálat új tényt tárt fel - lehetősége volt a megalapozott döntés meghozatala érdekében vizsgálatot elrendelni, a vizsgálati jegyzőkönyv elkészültét követően a felpereseket az azonnali hatályú felmondás tárgyát képező eseményekről meghallgatni. Annak nincs jelentősége, hogy a munkáltatói jogkörgyakorló L. I-né 2012. november 7-én vagy 8-án szerzett először tudomást a felperesek cselekményéről. Ezen időpont rögzítése kizárólag a tényállás megállapítása körében szükséges. A törvényszék álláspontja szerint is azonban 2012. november 7-e a tudomásszerzés időpontja. Az alperes által csatolt bizonyítékok az ítélelhozatalhoz szükséges bizonyossággal nem igazolják a munkáltatói jogkör gyakorlójának 2012. november 8-ai tudomásszerzését. Ezzel szemben azonban a 2012. november 7-ei tudomásszerzést nemcsak az alperesi ügyvezetőnek, mint munkáltatói jogkör gyakorlójának a tanúként tett előadása, hanem az alperesi jogi képviselőnek az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozata is alátámasztja.

[14] A törvényszék rögzítette, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója 2012. november 14-én került az azonnali hatályú felmondás gyakorlásához szükséges ismereteknek teljes körűen a birtokába, ekkor készült el ugyanis a belső ellenőri jelentés, és e napon volt a felperesek meghallgatása is. A tudomásszerzés időpontja szempontjából annak nincs jelentősége, hogy a már ismert tényeken túl a vizsgálat további új körülményeket tárt-e fel, mivel erről a munkáltatónak a vizsgálat elrendelésekor még nem lehetett ismerete. A munkáltató e naptól számított tizenöt napon belül, azaz 2012. november 29-éig gyakorolhatta az Mt. 78. § (2) bekezdés alapján az azonnali hatályú felmondás jogát.

[15] Az Mt. 24. § (1) bekezdés szerint a (2) bekezdés rendelkezéseire is figyelemmel az azonnali hatályú felmondás joghatályos közlésére az alperes által csatolt tértivevények tanúsága szerint 2012. december 3-án, azaz elkésetten került sor. A munkáltatónak ugyanis a nyitvaálló tizenöt napos szubjektív határidőben nem a postai úton való közlésről kell intézkednie, hanem arról, hogy tizenöt napon belül azt a munkavállaló át is vegye, mivel a jognyilatkozat csak a közléssel válik hatályossá.

[16] A törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem terjeszkedett túl a felperesek keresetén. Mivel a tartalma szerint elbírált alperesi képviselői nyilatkozat akként értelmezhető, hogy az alperes tudomásszerzésének időpontját vitatják a felperesek. A bírói gyakorlat szerint a

keresethez kötöttség nem jelent jogcímhez való kötöttséget, és nem jelenti egyúttal azt, hogy a bíróság a rendelkezésre álló tényt vagy bizonyítékot csak a fél indítványára veheti figyelembe.

[17] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a felperesek keresetének elutasítását kérte.

[18] Jogszabálysértésként az Mt. 24. § (1) bekezdése, és a Pp. 215. §-a megsértésére hivatkozott. Álláspontja alátámasztásaként fenntartotta a fellebbezésében előadottakat.

[19] Annyiban egyetértett a jogerős ítélettel, hogy a vizsgálat lefolytatására jogszerűen került sor a részéről. Ezért a tudomásszerzés időpontjaként helyesen állapította meg a törvényszék 2012. november 14-ét. Ezen időponttól számítottan azonban a szubjektív határidőben, azaz tizenöt napon belül élt az azonnali hatályú felmondás jogával akkor, amikor azt ajánlott, térítvevényes küldeményben 2012. november 23-án postára adta. Álláspontja alátámasztásául hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.10.776/1996/3. számú döntésére.

[20] Előadta, hogy a felpereseknek közvetlenül akarták átadni a rendkívüli felmondást 2012. november 23-án, de betegségükre hivatkozással a munkáltató kérése ellenére e napon a munkahelyen nem jelentek meg. Ennek alátámasztására csatolta a felülvizsgálati kérelméhez a felperesek e-mailjének másolatát.

[21] Álláspontja szerint döntése meghozatalakor az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseten, amelynek perjogi következményeit fellebbezése ellenére a másodfokú bíróság nem vonta meg.

[22] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős közbenső ítélet hatályban történő fenntartására irányult.

[23] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

[24] A Kúria a felülvizsgálati kérelemnek csak azon részét bírálhatta el, amelyek a jogszabálynak megfelelnek (BH.1995.99/2.), vagyis csak a felülvizsgálati kérelemben előadott és jogszabálysértés megjelölésével alátámasztott érvelést értékelhette, a fellebbezésre történő utalást, az abban foglaltakat nem.

[25] A Pp. 275. § (1) bekezdés szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. Ezért a felülvizsgálati kérelemhez csatolt e-mail másolatokat, valamint e körben az alperes által új tényként előadottakat, amelyekre korábban a megelőző eljárásban nem hivatkozott, nem vehette figyelembe, így nem értékelhette a felperesek munkahelyéről 2012. november 23-án történt távolmaradásával kapcsolatos alperesi előadást.

[26] Alaptalan a felülvizsgálati érvelés a Pp. 215. § (1) bekezdésének megsértésére vonatkozóan. A törvényszék a perbeli nyilatkozatokat a tartalmuknak szerint helyesen, a Pp. 3. § (2) bekezdésének megfelelően értékelte és állapította meg, hogy a felperesek azzal, hogy az alperes tudomásszerzésének időpontját vitatták, az azonnali hatályú felmondás elkésettségére is hivatkoztak.

[27] Helyesen fejtette ki azt is a törvényszék, hogy a jelen munkaügyi perben a BH.1998.108. számú közigazgatási ügyben hozott eseti döntés - az eltérő jogszabályi rendelkezésekre tekintettel - nem volt alkalmazható. Annak, hogy a keresetlevélben a felperesek nem utaltak az azonnali hatályú felmondás elkésettségére, hanem csak a per későbbi szakaszában, nincs jelentősége. Az Mt. 78. § (2) bekezdésben foglalt rendelkezés megsértésére hivatkozás a munkáltatói intézkedés mint jognyilatkozat jogszabályba ütközés miatti semmisségére történő utalás is egyben. Erre pedig határidő nélkül hivatkozhat az érdekelt az Mt. 27. § (3) bekezdés alapján. Ezért jelen, a munkaviszony megszüntetése jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt indított perben lehetősége volt a felpereseknek ezen jogalapra is hivatkozni.

[28] Alappal hivatkozott azonban az alperes arra, hogy az azonnali hatályú felmondás jogának gyakorlásával nem késett el.

[29] Az Mt. 78. § (2) bekezdés alapján az azonnali hatályú felmondásra nyitvaálló szubjektív határidő tizenöt nap. Az Mt. 25. § (6) bekezdése szerint a határidőt - e törvény eltérő rendelkezése hiányában - akkor kell megtartottnak tekinteni, ha a lejárat napjának végéig a jognyilatkozatot közlik, vagy ezen időpontig az egyéb magatartás tanúsítása megtörténik.

[30] A törvényszék azt helytállóan állapította meg, hogy az azonnali hatályú felmondás alapjául szolgáló okról való tudomásszerzés időpontja 2012. november 14-e és az azonnali hatályú felmondásra nyitvaálló szubjektív határidő 2012. november 29-ével járt le. E napon az intézkedését a munkáltató tértivevényes ajánlott küldeményként postára adta. Az azonnali hatályú felmondási jog gyakorlására irányadó tizenöt napos szubjektív határidő megtartottsága megállapítása során nem az Mt. 24. § (2) bekezdésének, hanem az Mt. 25. § (6) bekezdés és az Mt. 78. § (2) bekezdés rendelkezései együttes alkalmazásának van jelentősége. A törvény ugyanis az azonnali hatályú felmondás jogának gyakorlására, nem pedig az intézkedés közlésére írja elő a tizenöt napot, szemben például az Mt. 28. § (8) bekezdés rendelkezésével, ahol a megtámadásra irányuló jognyilatkozat másik féllel történő közlésére biztosít 30 napos határidőt.

[31] Az Mt. 78. § (2) bekezdésben foglalt szabály az az Mt. 25. § (6) bekezdésben foglalt eltérő rendelkezés, amely alapján az azonnali hatályú felmondásra előírt tizenöt napos szubjektív határidő megtartottsága nem a jognyilatkozat közlése [Mt. 24. § (1) és (2) bekezdés], hanem a jog gyakorlása alapján állapítható meg. Adott esetben a munkáltató ennek határidőben eleget tett, az arra jogosult jogkörgyakorló a döntését meghozta, írásba foglalta, és ennek közlése iránt postai szolgáltatás útján intézkedett.

[32] A törvényszék által megjelölt eseti döntések jelen ügyre nem irányadóak. Azok próbaidő alatti azonnali hatályú megszüntetésre vonatkozó munkáltatói intézkedésekről szólnak. A próbaidőre azonban nem az azonnali hatályú felmondásra vonatkozó rendelkezések alkalmazandók, mivel a próbaidő olyan időtartam, amelyre a 26. § rendelkezései vonatkoznak, míg az azonnali hatályú felmondásra nyitvaálló szubjektív határidőre az Mt. 25. § (6) bekezdése, és a 78. § (2) bekezdése együttesen irányadó.

[33] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasította.

[34] Az eljáró bíróságok az elkésztett joggyakorlás miatt alaki okból ítélték jogellenesnek a munkáltató intézkedését, ennek okaival érdemben nem foglalkoztak, ezért a megismételt eljárásban kell az azonnali hatályú felmondás megalapozottságáról, jogszerűségéről állást foglalniuk.

(Kúria Mfv.I.10.215/2014.)